

skolēnu pētījumu konkurss
VĒSTURE AP MUMS

Starptautiskais vēstures skolotāju biedrības un
Eustory-History Network of Young Europeans
skolēnu pētījumu konkurss **"Vēsture ap mums"**

Lepojamies!

1.vieta - Mārtiņš Ričiks 6.e klase

Apsveicam!

Paldies skolotājai Ligitai Liepai!

Konkursa mērķis bija veicināt Latvijas vēstures izziņāšanu, jauniešiem apzinot un analizējot vēstures avotus, un izstrādājot avotu pētījumā balstītu patstāvīgu darbu.

Konkursa dalībnieku uzdevums bija atrast un izpētīt vēstures avotus par svētkiem un daudzveidīgām svinēšanas tradīcijām Latvijā

Aigars Štokenbergs:
"Arābiem izstādē "Expo" derētu radīt priekšstatu, kas ir zeme pie Dzintarjūras krastiem."
Intervija ▶ 6

Kā radušies svētki
Skolēni pēta tradīcijas – gan dziesmu svētkus, gan padomju laiku kāzas Latgalē.
Izglītība. Karjera ▶ 8

Skolēni pēta svētku tradīcijas

Kopīga svētku svinēšana okupācijas laikā stiprinājusi latviešus

ILZE KUZMINA

Arī svētku tradīcijas daudz stāsta par Latviju un tās vēsturi. Tāpēc šāgada skolēnu pētniecisko darbu vēsturē konkursa "Vēsture ap mums" tēma bija svētki un daudzveidīgās svinēšanas tradīcijas Latvijā.

Kā uzsver Vēstures skolotāju biedrības priekšsēdētājs Valdis Klišāns, uz svētkiem var raudzīties no ļoti dažādiem aspektiem un viens no tiem ir vēsturiskais. Tas ir ļoti būtisks aspekts, jo diezgan bieži gadās tā, ka ļaudis gan kaut ko svin, taču patiesībā nezina šo svētku jēgu un nezina, kā tie radušies.

Savukārt konkursa patrons – Valsts prezidents Raimonds Vējonis – teic, ka svētki svarīgi arī sabiedrības saliedēšanai, turklāt valsts svētkiem ir tikpat spēcīga simboliska nozīme kā citiem valsts simboliem. Kad Latvija bija okupēta, svētku svinēšana stiprināja mūsu tautas garu. Piemēram, neraugoties uz to, ka Ligo svētki tika aizliegti, latvieši vienālaikā tos svinēja.

Svētku lielo nozīmi apzinās arī skolēni, kuri piedalījās šā gada konkursā: iesniegto darbu tematika ir ļoti daudzveidīga. Jauņieši pētīja gan valsts svētku tradīcijas, gan Dziesmu svētku norisi pagātnē un mūsdienās, gan arī Ziemassvētku un citu gadskārto ieražas, gan pat kāzu un mednieku tradīcijas. Daudzi konkursanti iesnieguši ne tikai pētījumu, bet veikuši arī radošo darbu. Tā par kāzu tradīcijām padomju laikos Latgalē var uzzināt, paverot lodziņus brangai lauku mājai, bet par lāpu gājieniem – iespējot interesantu spēli.

Konkursa uzvarētāja vecākajā grupā – Rīgas Kultūru vidusskolas 12. klases skolniece Dārta Leticija Slavika – pētījusi tieši Dziesmu

Rīgas Kultūru vidusskolas skolniece Dārta Leticija Slavika (no labās) kopā ar skolotāju Līgu Ridūzi rāda Dārtas veidoto spēli par Dziesmu svētkiem "Dziedot svinam, dziedot minam". Spēlei pievienotas arī jautājumu kartītes: ātrāk uz priekšu spēlē tiek tas, kurš vairāk zina par Dziesmu svētkiem.

Jelgavas 4. sākumskolas skolēns Mārtiņš Ričiks pētījis, kā dažādos laika posmos svinēti valsts svētki.

svētku tradīcijas un savam pētījumam "Dziedot svinam, dziedot minam" pievienoja arī pašizgudrotu spēli. Tajā veiksies tam, kurš zina

gan latviešu tautasdziesmas, gan Dziesmu svētku vēsturi un personas, kas nozīmīgas šo svētku kontekstā. Piemēram, lai tiktu spēlē uz priek-

Pārējie konkursa laureāti:

- **1. vieta: Didzis Ruicēns** (Jelgavas Spīdolas ģimnāzija) ar darbu "18. novembra valsts svētku atspoguļojums laikrakstā "Zemgales Balss" [1934 – 1939]"
Evelīna Balode (Rencēnu pamatskola) ar darbu "1991. gada barikāžu atceres laika svētki Rencēnu pagastā un skolā"
- **2. vieta: Katrīna Smeltere** (Rīgas 49. vidusskola) ar darbu "Dzimta Dziesmu svētkos"
Ritvars Vjakse (Riebiņu vidusskola) ar darbu "Vakarēšana"
- **3. vieta: Arvīls Štrauss** (Drustu pamatskola) ar darbu "Mednieku svētki"
Dagnis Stikāns (Dravnieku pamatskola) ar darbu "Padomju laiku kāzas Latgalē"
Ēriks Silovs (Krāslavas Valsts ģimnāzija) ar darbu "Komunistiskās ideoloģijas atspoguļojums PSRS laika apsveikuma kartītēs"
Karina Abaroviča (J. Pilsudska Daugavpils Valsts polu ģimnāzija) ar darbu "Svētki un tradīcijas Daugavpils polu ģimnāzijā [vidusskolā] demokrātijas, autoritārisma un totalitārisma apstākļos"

šu, raugoties uz attēlu, jāatmin tautasdziesma. Pētījuma un spēles izstrādei vēlīts pat pusgads. Interesi par Dziesmu svētkiem rosinājis

arī tas, ka Dārta Leticija pati dzied kori.

Meitene uzskata: vēsture ir jāzina arī tāpēc, lai zinātu, kā svētki radušies un

attīstījušies. "Ja mēs nezīnātu, kādi bija Dziesmu svētki senāk, noteikti, ka tos rīkotu daudz citādāk nekā pašreiz," viņa spriež.

Pētīt Dziesmu svētku tradīcijas, Dārta Leticija secinājusi – kaut arī gadu laikā mainījies Dziesmu svētku repertuārs un norise, šīs tradīcijas nozīmīgums nav samazinājies. Atšķirībā no mūsdienām senos laikos šie svētki vairāk bija dalībnieku pašu organizēti: nebija tik liela valsts un pašvaldību iesaiste. Dārta Leticija Dziesmu svētku tradīcijas nākotnē vēlētos pētīt vēl dziļāk un nopietnāk, tāpēc pēc vidusskolas pabeigšanas plāno stāties Latvijas Kultūras akadēmijā.

Savukārt jaunākajā grupā uzvarētājs ir Jelgavas 4. sākumskolas 6. klases skolēns Mārtiņš Ričiks, kura pētījuma tēma bija "Latvijas valsts svētki un to svinēšanas tradīcijas manā ģimenē". Zēns stāsta, ka viņu vienmēr interesējuši ģimenes fotogrāfiju albumi. Piemēram, fotogrāfija, kurā redzama Brīvības pieminekļa atklāšanas parāde. Tāda ir ģimenes īpašumā tāpēc, ka šajā parādē piedalījies arī Mārtiņa vectēvs. Turklāt 18. novembrī ģimene svinējusi arī okupācijas gados: klusi, kopā esot un runājoties, taču svētki bija. Lai uzrakstītu pētījumu, Mārtiņš gan pētījis senās fotogrāfijas, gan iztattājis vecākos ģimenes locekļus. Kopumā sasprīgtā darbā aizīstējuši trīs mēneši.

Konkursu "Vēsture ap mums" jau 18 gadus rīko Vēstures skolotāju biedrība. Tā kā konkursam nav pastāvīga valsts finansējuma, teju katru gadu šķiet, ka šis ir pēdējais konkurss. Pērn konkursa līdzšinējās rīkotājas nolēma, ka vairstā organizēšanā nepiedalīsies. Tad konkursa tradīciju uzņēmās turpināt citas biedrības biedres – Aira Broka un Baiba Atmane.